

Justitiedepartementet
Enheten för migrationsrätt
103 33 Stockholm

SVERIGES RIKSBANK
SE-103 37 Stockholm
(Brunkebergstorg 11)

Tel +46 8 787 00 00
Fax +46 8 21 05 31
registratorn@riksbank.se
www.riksbank.se

DNR 2024-00281

ER REF Ju2024/00372

Remissvar om betänkandet Nya regler för arbetskraftsinvandring m m (SOU 2024:15)

2024-05-15

Riksbanken avstår från att yttra sig om den exakta utformningen av de förslag som presenteras i betänkandet Nya regler för arbetskraftsinvandring m.m. Däremot vill Riksbanken lyfta några viktiga ekonomiska aspekter som man bör analysera och beakta när regelverk som påverkar arbetskraftsinvandring ändras.

Arbetskraften i Sverige har det senaste decenniet vuxit starkt, med 1,1 procent per år i genomsnitt. Men de kommande åren väntas demografiska förändringar leda till att arbetskraften växer betydligt långsammare. Utan fler utrikes födda skulle arbetskraften inte växa något alls. Samtidigt finns det stora behov av arbetskraft både i den offentliga sektorn och i näringslivet, exempelvis till följd av fler äldre i befolkningen och de stora industri-satsningar som görs i Norrland. Utöver de förslag på nya regler för arbetskraftsinvandring som presenteras i betänkandet påverkas invandringen till Sverige även av andra faktorer och trender. Utbudet av arbetskraft kan på sikt bli mycket lägre än idag och det har stora effekter på olika delar av svensk ekonomi, inte minst på tillväxtpotentialen. Det är därför viktigt att analysera konsekvenserna när reglerna för arbetskraftsinvandring ändras.

Som utredningen konstaterar saknas det statistik om både antalet individer som berörs av förslagen och lönefördelningen för dessa, vilket gör det svårt att bedöma effekterna av utredningens förslag. De nu föreslagna förändringarna berör sannolikt en ganska begränsad grupp individer. Men lönekravet för arbetskraftsinvandrare höjdes kraftigt i november 2023 och det saknas kunskap om hur det nuvarande försörjningskravet påverkar arbetskraftsinvandringen, kompetensförsörjningen och lönebildningen på den svenska arbetsmarknaden.

De nuvarande reglerna innehåller ingen möjlighet att undanta yrkesgrupper från kravet på god försörjning. Riksbanken är positiv till utredningens förslag att möjliggöra undantag där det finns stor brist på arbetskraft, nationellt eller regionalt. Riksbanken instämmer med utredningen att det är troligt att konsekvenserna för kompetensförsörjningen blir större om utredningens förslag om undantag inte genomförs. Det spelar dock stor roll hur möjligheten till undantagen tillämpas i praktiken. Det är därför svårt att säga om möjligheten till undantag är tillräckligt för att minska risken för stor brist på arbetskraft inom vissa yrken eller regioner. Det är också viktigt med åtgärder som minskar risken för människohandel och skugganställningar vid arbetskraftsinvandring. Riksbanken instämmer dock med utredningen

att föreslagna lönekrav eller den särskilda avgiften inte kommer att åtgärda alla de problem som finns.

I betänkandet saknas analys om hur stora effekter utredningens förslag för att främja invandring av högkvalificerad arbetskraft med olika förenklingar av tillståndprocesserna kan tänkas få. Det finns dessutom fortsatt andra administrativa hinder som gör det mindre attraktivt för högkvalificerade arbetskraftsinvandrare att komma till Sverige och stanna här.

Sammanfattningsvis, hur utbudet av arbetskraft utvecklas framöver och vilka effekter utredningens förslag får på detta är en mycket viktig fråga. Förändringar i utbudet av arbetskraft påverkar exempelvis lönebildningen, sysselsättningen och antalet arbetade timmar och därmed också utvecklingen av potentiell BNP i Sverige. Effekter av de föreslagna förändringarna behöver analyseras noggrant och med bättre data.

På direktionens vägnar:

Erik Thedéen

Anne Mattila Wass

Beslutet har fattats av direktionen (riksbankschefen Erik Thedéen, förste vice riksbankschefen Anna Breman samt vice riksbankscheferna Per Jansson, Martin Flodén och Aino Bunge) efter föredragning av seniora rådgivaren Iida Häkkinen Skans. I den slutliga handläggningen har chefen för den penningpolitiska avdelningen, Åsa Olli Segendorf, deltagit.